

VELKOMMEN TIL STENCIRKLEN VED SØHØJE 1

Dateret til sen Bondestenalder, (Cirka 2400-1800 f.Kr.)

Benyttet som Tingsted i Han Herred fra Vikingetiden (cirka år 800) og helt frem til 1634

SCAN OG LYT

Stencirklen ved Søhøje 1

Rygbækkerstenen, set fra 2 sider

Stencirklen ved Søhøje – et fredet fortidsminde

Stencirklen her ved Søhøje er større end stencirklen ved Andebjerg, begge stencirkler har rigtig mange fællestræk. For eksempel, så er der en høj ved begge stencirkler, ligesom der også er en lille ring af sten, der omkranser cirklen af store sten – kig selv godt efter på jordoverfladen, hvor der gror lyng og mos.

Man ved ikke med sikkerhed hvorfor man har brugt så megen tid og så mange kræfter på at lave to stencirkler forholdsvis tæt på hinanden – i fugleflugt er der knapt 2,5 kilometer til Andebjerg,

Stencirklen og højen, som du står ved her, menes at være opført på samme tid. I de fleste gravhøje er der en centralgrav, som kan ligge helt nede i overfladeniveau under højen, og derudover kan der også være sekundære grave fra sten- bronze- og jernalderen. Man har ikke fundet beviser på, hvorvidt højen har været der før stencirklen, og man ved derfor ikke hvem - eller hvor mange, der kan være begravet i højen. Højen er nemlig ikke blevet nærmere undersøgt, da der skal uddannede specialister til at stå for undersøgelsen af fortidsminder.

Stencirklen strækker sig over en diameter på over 30 meter, og består af en næsten ubrudt cirkel med ni store sten, omkranset af endnu en cirkel af

mindre sten. I midten er der placeret, hvad der ligner en grube – altså menneskeskabte fordybninger i jordoverfladen, fyldt op med sten.

Hvad mon stencirkelens formål var?

Nogle mener, at stencirkler er en slags solure. Andre mener, at stencirklerne har været et helligt sted. Vi ved, at anlæg som disse, blev forladt i løbet af overgangen mellem bronze- og jernalder. og selvom de stod urørte hen i mange år, så vidste folk, at stedet var særligt.

Vi ved dog, at indbyggerne i vikingetidens Han Herred, valgte at afholde Ting netop ved denne høj med tilhørende stencirkel.

Han Herreds Ting

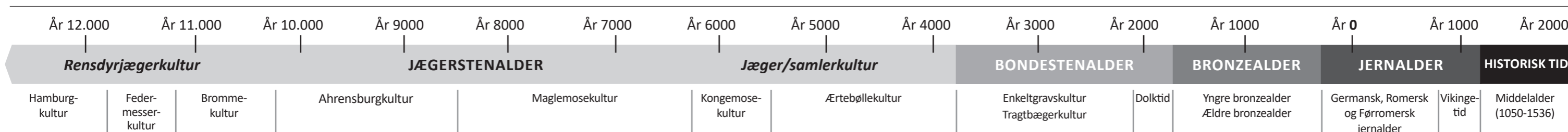
Tingene og deres funktion har stort set fungeret på samme måde, uanset om du boede i Han Herred, på Fyn, i Irland eller på Island. Faktisk så har mange retssystemer rundt om i Skandinavien, stadig ordet "ting" i sig. I Danmark har vi vores folketing, i Norge har de stortinget og på Island altinget. Her i Han Herred mødtes 22 Herreder for at diskutere forskellige uenigheder og træffe afgørelser om stort og småt.

Det er netop dette sted, der har navngivet hele Tingskoven på grund af sin position som Tingsted helt frem til 1634.

For foden af højen ved stencirklen står en sten, som i folkemunde bliver omtalt som rygbækkerstenen, om stenen rent faktisk kan leve op til det ry, ved man ikke.

Hvad man derimod ved er, at en repræsentant fra hvert Herred tog plads ved stencirklen, med den udnævnte lovmand i midten. Hermed var retten sat. Man mødtes her i området hver mandag, og man tog gerne hele sin familie med. Tinget var det perfekte sted at handle, socialisere og måske møde en ny ægtefælle. Dette var din retssikkerhed i vikingetiden og i middelalderens Han Herred, hvor medbestemmelse var noget, man tog dødsens alvorligt.

Stencirklen er udgravet af tidligere ejer af Tingskoven, Ejnar Lau-mann Jørgensen i begyndelsen af 1970'erne.

VELKOMMEN TIL SØHØJE 2

Cirkulært anlæg omgivet af stengruber
Dateret til et sted mellem Jæger- og Bondestenalder (ca. 4000-2000 f.Kr)

SCAN OG LYT

Illustration af jordvold med 3 åbninger

Anlægget ved Søhøje - et fredet fortidsminde

Mini Henge eller kvægfold?

Du står her ved en cirkulær jordvold med en diameter på 17-18 meter, rundt om volden finder du syv runde, tragtformede gruber – altså menneskeskabte fordybninger i jordoverfladen, fyldt op med sten. Ved åbningen mod øst er der tidligere fundet en hestesko-formet granitsten, som i dag kan ses på det lokale museum i Fjerritslev.

Anlægget her ser måske ikke ud af meget, men det kan have haft en vigtig kultisk betydning i oldtiden. Måske er anlægget langt ældre end stencirklen, som er placeret tæt på dette sted. Der kan også blot være tale om, at vi her står ved en kvægfold som er mindre end 100 år gammel og som er placeret på dette særlige sted ved en ren tilfældighed.

Man ved det ikke, for oldtiden har desværre ikke efterladt skriftlige kilder til os.

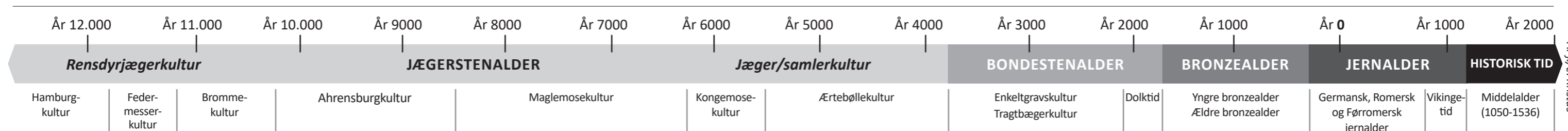
Sand og dynamit

En af årsagerne til, at Tingskovens oldtidsmonumenter stadig findes i dag, skyldes blandt andet den store sandflugt, som i århundreder rasede på egnen og dækkede mange fortidsmindeanlæg til med et tykt lag sand. Op gennem tiden er mange af oldtidens sten-anlæg blevet "ødelagte", fordi folk har hentet sten til at bygge med. Det var længe før, at alle fortidsminderne blev fredede.

Stencirklen er udgravet af tidligere ejer af Tingskoven, Ejnar Laumann Jørgensen i begyndelsen af 1970'erne.

Hesteskoformet granitsten

VELKOMMEN TIL STENCIRKLEN VED ANDEBJERG

Dateret til et sted mellem Bondestenalder og Bronzealder (Cirka 2000 f.kr)

SCAN OG LYT

Stencirklen ved Andebjerg plantage

Stencirklen ved Andebjerg – et fredet fortidsminde

Stencirklen her ved Andebjerg er mindre end stencirklen ved Søhøje, begge stencirkler har rigtig mange fællestræk. For eksempel, så er der en høj ved begge stencirkler, ligesom der også er en lille ring af sten, der omkranser cirklen af store sten – kig selv godt efter på jordoverfladen, hvor der gror lyng og mos.

Stencirklen og højen, som du står ved her, menes at være opført på samme tid. I de fleste gravhøje er der en centralgrav, som kan ligge helt nede i overfladeniveau under højen, og derudover kan der også være sekundære grave fra sten- bronze- og jernalderen. Man har ikke fundet beviser på, hvorvidt højen har været der før stencirklen, og man ved derfor ikke hvem - eller hvor mange, der kan være begravet i højen. Højen er nemlig ikke blevet nærmere undersøgt, da der skal uddannede specialister til at stå for undersøgelsen af fortidsminder.

Stencirklen strækker sig over en diameter på cirka 17 meter. Cirklen består af en næsten ubrudt cirkel med syv store sten, omkranset af endnu en cirkel af mindre sten. Omkring stencirklen er der placeret, hvad der ligner gruber, altså menneskeskabte fordybninger i jordoverfladen.

Hvad mon stencirkelens formål var?

Nogle mener, at stencirkler er en slags solure. Andre mener, at stencirklerne har været et helligt sted. Vi ved, at anlæg som disse, blev forladt i løbet af overgangen mellem bronze- og jernalder. og selvom de stod urørte hen i mange år, så vidste folk, at stedet var særligt.

På grund af sandflugten i området, er stencirklen næsten intakt, idet den har været gemt under sandet i flere tusinde år.

Stencirklen er udgravet af tidligere skovejer, Ejnar Laumann Jørgensen i begyndelsen af 1970'erne.

Tro og tilbedelse

Stencirklen er placeret på et af områdets højeste punkter og den er sandsynligvis placeret med solen som udgangspunkt. Mange Oldtidsreligioner verden over, tilbad solen som den skabende kraft – derfor er det meget usandsynligt, at stedets beliggenhed er sket ved en ren tilfældighed.

Hejsebrønd (Middelalder)

